Czwartek, 28 maja 2015

HISTORIA I TRADYCJA GMINY

Kamienica wczoraj i dziś

Ze stoków najwyższego szczytu Gorców - Turbacza (1310 m), niedaleko jego wierzchołka, wypływa jedna z najpiękniejszych rzek beskidzkich - Kamienica (jej dł. wynosi około 35 km) Nazwę swą, być może, wzięła od potężnych głazów, urozmaicających jej bieg. W dolinie tej „dzikiej rzeki", na granicy Gorców i Beskidu Wyspowego położona jest Gmina Kamienica.

Źródła historyczne podają, że Kamienicę lokowała po raz pierwszy w 1297 r. wdowa po Leszku Czarnym - księżna Gryfina. Powtórnej lokacji, tym razem wg wymogów prawa osadniczego magdeburskiego dokonał klasztor Klarysek ze Starego Sącza.

W 1782 roku zaborcze władze austriackie skonfiskowały dobra klasztorne, w wyniku czego Kamienica została oddana w zarząd rodziny Szalayów.

W 1830 roku „państwo kamienickie" kupił od rządu austriackiego Józef Kirchner i przekazał je kilka lat później swojemu zięciowi Maksymilianowi Marszałkowiczowi. Okres jego rządów to „złoty wiek" dla tego zakątka. Jako człowiek niezwykle przedsiębiorczy, pełen inicjatyw działacz polityczny i gospodarczy wybudował we wsi piece hutnicze zwane kuźnicami (dymarkami) oraz hutę szkła i fabrykę papieru czerpanego. Po śmierci Marszałkowicza majątek kilkakrotnie zmieniał właścicieli, najczęściej były to różne firmy.

W czasie II wojny światowej Kamienica była ważnym miejscem działań partyzanckich. Dzisiaj naszą gminę (Kamienica, Szczawa, Zalesie, Zbludza, Zasadne) zamieszkuje około 7 400 mieszkańców.

Obecnie granice gminy pokrywają się z granicami dawnej parafii kamienickiej. Panują tu doskonałe warunki do wypoczynku letniego i zimowego.

Kamienica – Its Past and Present

From the slopes of the Gorce highest peak- Turbacz (1310 m above sea level), close to its peak, springs the Kamienica river, one of the most beautiful rivers in the Beskidy whose length is approx. 35 km. Its name may have come from the huge boulders that crop up on its banks. The Kamienica Gmina is located in the valley of this 'wild river', on the border between the Gorce and the Beskid Wyspowy.

Historical records show that Kamienica was first founded by the widow of Leszek Czarny, Duchess Gryfina in 1297. It was founded again, this time following the principles of the Magdeburg settlement law, by the Convent of St Clara from Stary Sącz.

In 1782, the Austrian partitioner authorities confiscated the assets of the Convent, and as a result, Kamienica came under the control of the Szalay family.

In 1830, Józef Kirchner purchased 'the Kamienica state' from the Austrian government and, a few years later, he

passed it on to his son-in-law, Maksymilian Marszałkowicz. The time of Maksymilian's rule mark 'the golden age' for the place. Maksymilian, a very entrepreneurial person and an active political and social leader, built primitive smelting furnaces, glassworks and a wove paper factory in the village. After his death, the estate had several owners, most often various companies.

During the World War 2, Kamienica was an important centre for partisan activities. At present, there are approx. 7400 residents in the Gmina, which consists of Kamienica, Szczawa, Zalesie, Zbludza and Zasadne.

Nowadays, the administrative borders of the gmina coincide with the borders of the former parish of Kamienica. The area offers excellent conditions for summer and winter recreational activities.

Kamienica gestern und heute

Vom höchsten Berg in der Bergkette Gorce , dem Turbacz (1310m), direkt von seinem Gipfel, fließt Kamienica, einer der schönsten Flüssen im Beskidy- Gebirge (seine Länge beträgt ca. 35 km) aus. Seinen Namen hat der Fluss wahrscheinlich von riesigen Feldsteinen im Flussbett, die den Fluss attraktiver machen. Im Tal dieses „wilden Flusses", an der Grenze zwischen zwei Bergketten: Gorce und Beskid Wyspowy ist die Gemeinde Kamienica gelegen.

Laut historischen Quellen hatte Kamienica im Jahre 1297 zum ersten Mal Prinzessin von Gryfin, die Witwe von Leszek dem Schwarzen gegründet.

Zum zweiten Mal wurde Kamienica nach dem Magdeburger Recht vom Kloster des Klarissenordens aus Stary Sącz angelegt.

1782 haben die österreichischen Eroberer das Klostergut in Beschlag genommen infolgedessen Kamienica der Familie Szalay übergeben wurde.

1830 hat Józef Kirchner „das Kamienica-Land" von der österreichischen Regierung gekauft und ein paar Jahre später seinem Schwiegersohn Maksymilian Marszałkowicz übergeben. Unter seiner Regierung hat dieser Weltwinkel seine Blütezeit erlebt. Dieser unternehmungslustige Mensch, der mehrere politische und wirtschaftliche Initiativen entwickelt hat, hat in dem Dorf Hüteöfen, die so genannten „Eisenhütten" sowie Glashütte und Büttenpapierfabrik gebaut. Nach seinem Tod hatte das Landgut noch einige Besitzer, meistens die Firmen.

Während des zweiten Weltkrieges wurde Kamienica zu einem wichtigen Platz im Partisanenkrieg. Unsere Gemeinde (d.h. die Ortschaften: Kamienica, Szczawa, Zalesie, Zbludza, Zasadne) hat heutzutage ungefähr 7400 Einwohner.

Die Grenzen der heutigen Gemeine decken sich mit früheren Grenzen der Pfarrei –Kamienica. Sowohl der Winter- als auch der Sommerurlaub können hier zum Erlebnis werden.

Kamienica včera a dnes

Zo svahov najvyššieho štítu Gorców – Turbacza (1310 m), neĎaleko jeho vrcholu, pramení jedna z najkrajších beskydských riek – Kamienica (jej dĺžka je asi 35 km). Svoj názov pravdepodobne dostala podľa mohutných balvanov spestrujúcich jej tok. V doline tejto „divokej rieky”, na hranici Gorców a Beskydu Wyspowego, leží obec Kamienica.

Historické pramene uvádzajú, že Kamienica bola založená prvýkrát v roku 1297 vdovou po Leszkovi Czarnom – kňažnou Gryfinou. Druhú lokáciu, tentoraz podľa zásad magdeburského práva, vykonal kláštor klarisiek zo Starego Sącza.

V roku 1782 rakúske úrady skonfiškovali kláštorné majetky, dôsledkom čoho Kamienica bola daná do správy rodine Szalayovcov.

V roku 1830 „kamienické panstvo” kúpil od rakúskej vlády Józef Kirchner, ktorý ho odkázal o niekoľko rokov neskôr svojmu zašovi Maximiliánovi Marszałkowiczowi. Obdobie jeho pôsobenia je „zlatým vekom” pre tento kút. Ako človek nezvyčajne podnikavý, politický a hospodársky činiteľ plný iniciatív, vybudoval v obci hutnícke pece nazývané kováčne (dymarky), sklársku hutu a fabriku na výrobu ručného papiera. Po Marszalkowiczovi majetok niekoľkokrát zmenil vlastníka, najčastejšie to boli rôzne firmy.

V čase druhej svetovej vojny bola Kamienica dôležitým miestom partizánskej činnosti. V súčasnosti našu obec – obvod (Kamienica, Szczawa, Zalesie, Zbludza, Zasadne) obýva asi 7400 obyvateľov.

Súčasné hranice obce sa kryjú s hranicami starej kamienickej farnosti. Sú tu výborné podmienky pre letnú i zimnú rekreáciu.